

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades aktsiaseltsi Saarte Liinid (registrikood 10216057, aadress Saare maakond, Saaremaa vald, Kuressaare linn, Rohu tn 5, 93819) 05.09.2025 esitatud vee erikasutuse keskkonnaloa (*keskkonnaloa*) taotlust ja võttes aluseks veeseaduse (*VeeS*) § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (*KeÜS*) § 41 lg 1 p 1, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 3 lg 1 p 1, § 6 lg 1 p 17, 17¹, § 9 lg 1, § 11 lg 6², 2³, 4, 6, 8 ja 8¹, ja § 12 lg 1¹ p 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 61 lg 1, otsustan:

1.1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine aktsiaseltsile Saarte Liinid vee erikasutuse keskkonnaloa nr KL-525225 taotluse menetluse raames. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud, oluline on järgida töökorralduslikke nõudeid.

1.2. Anda aktsiaseltsile Saarte Liinid tähtajaline keskkonnaluba nr KL-525225 Heltermaa sadama kinnistuga (Heltermaa sadam, Heltermaa küla, Hiiumaa vald, Hiiumaa maakond, kü 63902:001:0645) piirneval merealal süvendamiseks mahus 10 500 m³, süvenduspinnase kaadamiseks Heinlaiu kaadamisalale (KAS0000027) Väinameres mahus 10 500 m³ ja tahkete ainete paigutamiseks mahus 25 000 m³ uue muuli rajamisel. Keskkonnaluba anda kehtivusega kuni 31.12.2030.

1.3. Määrata keskkonnaloa nr KL-525225 seire nõuded loa vormidel V8 ja V16 ning töökorralduslikud nõuded loa vormidel V10, V11 ja V16.

1.4. Korraldus jõustub aktsiaseltsile Saarte Liinid teatavakstegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1 Taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Saarte Liinid (registrikood 10216057, Rohu tn 5, Kuressaare linn, Saaremaa vald, Saare maakond) on 31.07.2025 esitanud vee erikasutuse keskkonnaloa (*keskkonnaluba*) taotluse ja 29.08.2025 ning 05.09.2025 parandustaotluse. Nõuetekohane[1] taotlus nr [T-KL/1029710-3\[2\]](#) esitati 05.09.2025. Menetluse aluseks on 05.09.2025 esitatud taotlus (*taotlus*).

Keskkonnaluba kehtivusega viis aastat taotletakse Heltermaa sadamaga (Heltermaa sadam,

Heltermaa küla, Hiiumaa vald, Hiiu maakond, kü 63902:001:0645) piirneval merealal süvendamiseks mahus 10 500 m³, süvenduspinnase kaadamiseks uuele kaadamisalale Väinameres mahus 10 500 m³ ja tahkete ainete paigutamiseks mahus 25 000 m³ uue muuli rajamisel. Tegevusega kaasnevaid keskkonnamõjusid on käsitletud Heltermaa sadama detailplaneeringu raames läbi viidud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes „Heltermaa sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne“^[3] (*Heltermaa sadama KSH aruanne*). Lähtuvalt Heltermaa sadama KSH aruandest, ei kaasne tegevusega olulist keskkonnamõju, kui rakendatakse Heltermaa sadama KSH aruande ptk 8 toodud keskkonnamõju meetmeid.

2.2 Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 05.09.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu kohe selle pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Hiiumaa Vallavalitsusele (*kohalik omavalitsus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest ning küsis kohalikul omavalitsusel täiendavalt arvamust^[4] nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2 1). Kohalik omavalitsus esitas ettepanekud 08.10.2025 kirjaga^[5] (täpsemalt kirjeldatud peatükis 3.5).

Keskkonnaamet tegi menetlusest teatamisel ja eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud kuna menetlusosalised ega avalikkus ei ole esitanud loa menetluse ajal vastavaid ettepanekuid ega vastuväiteid.

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 08.09.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitas piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest^[6] (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2).

Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on juba hinnatud ning meetmete rakendamisel on keskkonnahäiring või -risk nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Loa andja teavitas **XX.10.2025** aktsiaseltsi Saarte Liinid keskkonnaloa nr **KL-525225** andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4). ***Eelnõudele esitati ettepanekuid ja vastuväiteid/ei esitatud ettepanekuid ega vastuväiteid/ (vt korralduse peatükist 3.5).***

2.3 Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Keskkonnaamet jättis algatamata keskkonnamõjude hindamise aktsiaselts Saarte Liinid loa andmise menetluse käigus (vt ptk 3.1).

[1] veeseaduse (*VeeS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (*KeÜS*) § § 42 lg 1 ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded“.

[2] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 05.09.2025 taotlusena [T-KL/1029710-3](#).

[3] Lemma OÜ, 2025. Heltermaa sadama detailplaneeringu lisa: Heltermaa sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Heltermaa sadama KSH aruanne tunnistati nõuetele vastavaks Heltermaa sadama detailplaneeringu kehtestamisel Hiiumaa Vallavolikogu 19.07.2025 otsusega nr 257 „Heltermaa sadama detailplaneeringu kehtestamine“. Kättesaadav taotluse [lisas 4](#).

[4] Registreeritud KOTKAS 08.09.2025 numbriga DM-133065-7.

[5] Registreeritud KOTKAS 09.10.2025 numbriga DM-133065-11.

[6] Registreeritud KOTKAS 08.09.2025 numbriga DM-133065-8.

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (*KeHJS*), § 3 lg 1 p 1 ja p 2).

Keskkonnamõju hindamine (*KMH*) oli kavandatava tegevuse jaoks kohustuslik, kuna kavandatav tegevus on KeHJS-e mõistes olulise keskkonnamõjuga (KeHJS § 11 lg 3, § 6 lg 1 p 17, 17¹). Heltermaa sadama KSH aruanne tunnistati nõuetele vastavaks 19.07.2025[1]. KSH aruandes jõuti järeldusele, et kavandatava tegevusega võivad kaasneda mõjud ning nende leevendamiseks on vaja rakendada Heltermaa sadama KSH aruande ptk 8 nimetatud keskkonnameetmeid. Kui meetmed võetakse arvesse, siis ei ole eeldada olulise keskkonnamõju ilmnemist ning tegevust võib lubada.

Keskkonnaamet jättis KeHJS § 11 lg 6 eelhinnangu andmata, kuna kavandatava tegevuse strateegilise planeerimisdokumendi, millele on tehtud KSH, kehtestamisest ei ole möödunud rohkem kui neli aastat ning asjaolud ei ole olulisel määral muutunud ja otsustajal on loa andmiseks piisavalt teavet (KeHJS § 11 lg 6²). Seega, otsustaja jätab keskkonnamõju hindamise algatamata.

Keskkonnaamet arvestab loa andmisel Heltermaa sadama KSH aruande ptk 8 toodud meetmeid (vt alaptk 3.2.1.2 ja 3.2.1.3).

3.2 Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik

kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Vee erikasutuse keskkonnaluba antakse tähtajatu, va kui tegevus on ühekordne (VeeS § 189 lg 1 ja lg 1 p 2). Ettevõtte taotleb luba tähtajaliselt, kehtivusega kuni 31.12.2030. Tegemist on konkreetsete töödega konkreetse ajaperioodi jooksul. Seega annab Keskkonnaamet keskkonnaloa kehtivusega kuni 31.12.2030.

3.2.1 Vee erikasutus

3.2.1.1 Lubatav tegevus

3.2.1.1.1 Ettevõttel on keskkonnaluba vaja, kui süvendatakse merd või paigutatakse mere põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist (VeeS § 187 p 8), paigutatakse veekogusse tahkeid aineid mahuga alates 100 m³ (VeeS § 187 p 10) ja kaadatakse mahuga alates 100 kuupmeetrist (VeeS § 187 p 11). Ettevõtte taotleb luba süvendamiseks mahus 10 500 m³, kaadamiseks mahus 10 500 m³ ja tahkete ainete paigutamiseks mahus 25 000 m³.

3.2.1.1.2 Looduskaitseaduse (LKS) § 38 lg 3 kohaselt on ehituskeeluvööndis uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. Ranna ehituskeeluvööndi ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele^[2]. KeÜS § 55 sätestab, et kui keskkonnaloaga lubatavaks tegevuseks või sellise ehitise püstitamiseks, mille jaoks ehitisluba ei anta enne keskkonnaloa andmist, on vaja kehtestada detailplaneering, ei anta keskkonnaluba enne sellise detailplaneeringu kehtestamist.

Käesoleval juhul on kavandatav tegevus kooskõlas Hiiumaa Vallavolikogu 19.07.2025 otsusega nr 257 „Heltermaa sadama detailplaneeringu kehtestamine“ kehtestatud planeeringuga. Seda kinnitab ka Hiiumaa Vallavalitsuse 08.10.2025 esitatud seisukoht (vt ptk 3.5).

3.2.1.1.3 Heltermaa sadama KSH aruande kohaselt on süvendataval alal pehmed savid, mille kasutamiseks ehitusmaterjalina nõudlus puudub. Siiski, piirkonnas olev VormsiS kaadamisalala (KAS0000009) ei sobi suuremahulisteks kaadamisteks. VormsiS kaaamisala läheduses on siia- ja kevadkuduräime kudealad ning on tuhandete hahkade sulgimispaik, paikneb Vormsi maastikukaitseala Rumpo sihtaksitsevööndi lähedal, kuhu setted võivad kanduda. Sellest lähtuvalt ei sobi kaadamiseks kaadamisalala kaguosa. Lisaks, Eesti Keskkonnauuringute Keskuse 2014 a. aruande „Eesti merealal asuvate kaadamisalade merepõhjasetete füüsikaliste ja keemiliste näitajate väljaselgitamine“ (*EKUK kaadamisalade aruanne*) kohaselt on VormsiS kaadamisalal tekkinud juba ohtlikud madalikud. Lähtuvalt eeltoodust on kaadamisalala maht hakanud ammenduma. Seega hinnati Heltermaa sadama KSH aruandes ka uue kaadamisalala kasutuselevõttuga seotud asjaolusid. Keskkonnaluba taotletakse mh kaadamiseks uuele kaadamisalale.

Uus kaadamispiirkond paikneb Väinameres, Hiiumaa ja mandri vahel, Rohuküla-Heltermaa laevateest ligikaudu ühe meremiili kaugusel lõunas. Hiiumaa rannikust paikneb ala (mõõdetuna Heltermaa juurest) 4,8 ning mandrist (mõõdetuna Mäeküla juurest) 6 meremiili kaugusel.

Sügavused piirkonnas ulatuvad 7-8 m. Ala paikneb Heinlaiust idas. Heltermaa sadama KSH aruandes on toodud, et kaadamisala puhul võib esineda lisaks Heltermaa sadama arendustegevusega kaasnevale kaadamisele ka edaspidi kaadamisvajadust nii Heltermaa sadama hooldustöödel kui ka teiste piirkonna sadamate hooldustöödel ning ka Heltermaa-Rohuküla vahelise kanali hooldustöödel. Kuna piirkonnas suuremamahuliseks kaadamiseks sobilikud kaadamisalad puuduvad, siis on asjakohane KSH-s läbiuuritud ja hinnatud kaadamiseks sobilik ala võtta kasutusele ametliku kaadamisalana.

Heltermaa sadama KSH aruandes vaadeldi Kaadamisala alternatiive K1 ja K2. Meetmete rakendamisel on sobivad mõlemad alternatiivid (KSH aruande lk 117). Kuna kaadamisala kavandatakse edaspidi kasutada ka muude piirkonna sadamate vajadustest lähtuvalt, siis ressursitarbest lähtuvalt tuleb eelistada töödepiirkonnale lähimat osa.

Taotluses korrigeeriti kaadamisala koordinaate vastavalt Heltermaa sadama KSH aruandes toodud suunistele - kaadamisala moodustamisel jäetakse välja liivamadalate puhver (vt joonis 1 lisas). Kaadamisala suurus on 4.585 km².

Transpordiamet kooskõlastas VeeS § § 191 lg 1 alusel 03.10.2025 kirjaga [\[3\]](#) uue kaadamisala.

Mida sügavam mereala, seda paksema kihina oleks lubatav pinnast kaadata. Suurema sügavuse korral ei kaasne kaadatava materjali hunnikutega ohtu laevaliiklusele. Mida sügavamale toimub kaadamine seda vähem mõjutab kaadatud materjal lainetust ja vastupidi, lainetus ei põhjusta kaadatud materjali erosiooni. Seega madalamas vees ei saa lubada suurte hunnikute teket. Käesoleval juhul võiks olla optimaalne kaadatava kihi paksus ca 1 m. Sellist kaadatava kihi paksust on peetud optimaalseks ka näiteks Pärnu sadama kaadamisala puhul[\[4\]](#). EKUK kaadamisalade aruande kohaselt on VormsiS kaadamisala sügavus ca 6 m, kohati on kaadamise tulemusel sügavuseks jäänud vaid 4 m. Seega on kaadatud ca 2 m paksuselt. Kui tekivad mäed kaadamisalale, siis võivad need olla navigatsioonile ohtlikud, lisaks kaasneb nõlvadel erosioon ja oht, et pinnas kandub eemale. Sellises olukorras ei peaks kaadamisega jätkama. Lähtuvalt eeltoodust on kaadamisala hinnanguline mahtuvus 4.585 miljonit m³.

Heltermaa sadama KSH aruande kohaselt tuleb teostada kaadamine süstemaatiliselt. Taotluses on toodud, et süstemaatilisuse tagamiseks eraldatakse kaadamisalal konkreetsele töövõtjale konkreetne kaadamisruut konkreetse kaadamistöö tegemiseks. Kaadamiskoha ruudu suurus on kuni 300 x 300 m. Enne ja pärast kaadamistööd viiakse töövõtjale määratud kaadamisruudus läbi batümeetiline seire. Lähtuvalt eeltoodust seatakse keskkonnaloale vastavad nõuded tööde korraldamiseks (vt ptk 3.2.1.2.) ja seirenõuded (vt ptk 3.2.1.3.).

3.2.1.1.4 Vee erikasutusega võib kaasneda heljumi teke ja toitainete/ohtlike ainete vabanemine setetest, st võib muutuda vee kvaliteet. 07.10.2022 kinnitati keskkonnaministri käskkirjaga nr 357 veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega[\[5\]](#). 2022-2027 veemajanduskavade eesmärgiks on mh pinna - ja põhjavee vähemalt hea seisundi saavutamine. Veemajanduskavade meetmeprogrammi (VMK) kohaselt on oluline uutest ja olemasolevatest koormusallikatest tuleneva veekogumi ohustatuse vältimine, et saavutada merekeskkonna hea seisund (VeeS § 31 lg 1 p 6). Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2021-2027 kohaselt on 2027. aastaks seatud

veekogumi seisundi eesmärgiks hea^[6].

Kavandatava tegevuse mõju pinnaveele tuleneb eelkõige pinnase süvendamisest ning kaadamisel merekeskkonda eralduvast heljumist. Lisaks eralduvad setete liigutamisel merekeskkonda võimalikud setete koostises olevad saasteained ja orgaanika. Reostus võib tekkida avarii tagajärjel.

Heltermaa sadama KSH aruande kohaselt süvenduspinnas süvendusalal naftasaaduste ja raskmetallidega saastunud ei ole (proovipunkt PA5 piirkond) ja seega selle kaadamisel merealale reostusohu puudub. Heljumi tekke ja leviku modelleerimisel leiti, et tahkete ainete paigutamisel on heljumi teke väga väike, süvendamisest on heljumi levik ca 400 m, kaadamisel suurem. Heljumi levikut kaadamisel on võimalik minimeerida meetmete rakendamisel – tuule kiiruse ja suuna järgimine ja sellest lähtuv tööde korraldamine (vt p 3.2.1.2). KSH aruande kohaselt kavandatav tegevus ei mõjuta veekogumi seisundi hindamisel kasutatavaid indikaatoreid määral, mis muudaks veekogumi seisundi hinnangut. Kaadamisalal alternatiividel mõju erinevus puudub. Kaasnevad häiringud on ajutised ning neid on võimalik minimeerida töökorralduslike nõuete rakendamisel (töökorras tehnika kasutamine, avariide korral kohene reageerimine, ilmastiku jälgimine, jm, vt ptk 3.2.1.2).

3.2.1.1.5 Ranna kaitse eesmärk on rannal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine (looduskaitseseadus (LKS) § 37 lg 1 p 1 koosmõjus LKS § 34). Töödega vahetult piirneval rannaalal kaitstavad kooslused puuduvad. Detailplaneeringuga nähakse ette alale sadamaala laiendamine. Kavandatavad rajatised ei mõjuta rannaprotsesse – rannaprotsessid ei kiirene ega aeglustu. Samuti ei ole näha setete kuhjumist planeeritavate ehitiste ette või taha. Seega ei mõjutata oluliselt ka rannakooslusi sadama kõrval. Töödega võib kaasneda teatav häiring taimestikule (tehnika liikumine, materjali ladustamine). Heltermaa sadama KSH kohaselt ei kaasne ebasoodsat mõju ranna kaitse-eesmärkidele ja taimestikule, rakendades asjakohaseid meetmeid (vt p 3.2.1.2).

3.2.1.1.6 Vee erikasutusega kaasneb vahetu merepõhja kadu. Taotluse kohaselt eraldatakse projektiga kaadamiseks konkreetne piirkond (ca 300 m x 300 m), seega kaasneb merepõhja kadu kuni 0,09 km² kaadamisel ja 0,0049 km² süvendamisest ja tahkete ainete paigutamisel. Lisaks kaasneb töödega heljumi levik, mis võib häirida elustikku ja elupaikasid.

Eesti Merestrateegia^[7] kohaselt on Eesti mereala keskkonnaseisundit mõjutavaks surveteguriks mh tööd, mis mõjutavad merepõhja terviklikkust ja hüdrograafilisi tingimusi. Merestrateegia üheks keskkonnasihiks on, et merepõhja terviklikkus on tasemel, mis tagab ökosüsteemi funktsioneerimise ja struktuuri.

Heltermaa sadama KSH aruande kohaselt kavandataval loodusdirektiivi elupaigatüübid sadama alal puuduvad ja kaadamispiirkonnas esinevad väga vähesel määral. Samuti puuduvad alal HELCOM punase raamatu (Red List) põhjaloomastiku ja põhjataimestiku ohustatud liikide nimekirja kuuluvate liikide olulised elupaigad.

Kavandatud tegevus ei too kaasa ebasoodsat mõju mereelupaikadele, arvestades, et taotluses on kaadamisala piire korrigeeritud vastavalt KSH aruandes toodud suunistele, st on jäetud 500 m puhver liivamadalate elupaiga ja kaadamisala vahele (vt joonis 1 lisas). Lisaks, Heltermaa sadama KSH aruande kohaselt on vajalik merekeskkonna, sh merepõhjaelupaikade kaitseks heljumi leviku lokaliseerimine. Selleks tuleb kaadamisala piiresse kaadata võimalikult tuulevaikse ilmaga. Kaadamisala siseselt täpsema asukoha valik sõltub kõige enam töö teostamise hetkel valitsevatest ilmastikuoludest. Soodsate ilmaolude korral ehk tuule kiiruse juures kuni 3m/s tuleks kaadamise punkt valida võimalikul kaadamisala keskel. Heltermaa sadama KSH aruande lk 83 on toodud „Kui tuule kiirus on kuni 5 m/s, tuleks kirde- ja kagutuule korral kaadamispunkt valida ca 200 m rohkem lõunas ning edela- ja loodetuulte korral ca 200 m põhja pool“. Heltermaa sadama KSH-s välja toodud meetmeid on võimalik järgida ka siis, kui valitakse kaadamisalal 300 m x 300 m piirkond – selle ala sees on võimalik vastavalt ilmastikule täpne kaadamispunkt valida. Lähtuvalt Heltermaa sadama KSH aruandest ja taotluses välja toodust seatakse keskkonnaloale vastavad nõuded (vt ptk 3.2.1.2) ja seire tingimused (vt ptk 3.2.1.3).

3.2.1.1.7 Vee erikasutusega kaasnev heljum ja müra mõjutab vee elustikku kui ka linnustikku.

Kalade seisukohalt on ebasoovitavaim ajavahemik veesisesteks töödeks kudeaeg ja sellele järgnev larvide arenguaeg. Kalastikku mõjutab heljum enim, kui heljumi kontsentratsioon veesambas ületab tavalist fooninäitu 5 mg/l võrra.

Heltermaa sadama KSH aruande kohaselt on sadama laiendamisega seotud tegevuse mõju kalastikule aprillist juunini olulise negatiivse mõjuga. Juulist märtsini on mõju kalastikule neutraalne või väheoluline negatiivne. Seega tuleb olulise negatiivse mõju leevendamiseks süvendus- ning ehitustegevus viia läbi väljaspool kevadperioodi ehk vältida tuleks töid aprillis, mais ja juunis. Keskkonnaloale seatakse vastavad nõuded lähtuvalt KSH aruande ptk 8 toodule (vt ptk 3.2.1.2).

Suurenenud heljumi kontsentratsioon vees võib vähendada sukeldavate lindude nägemisraadiust ning seeläbi mõjuda ka saagipüüdmise efektiivsust. Teatud kriitilistel perioodidel, nagu talv ning pesitsusaeg, on toidu kiire ning efektiivne kättesaamine lindudele eluliselt tähtis. Lisaks võib häirida töödega kaasnev müra.

Heltermaa sadama KSH aruande kohaselt puudub oluline mõju linnustikule, kui rakendatakse KSH aruande ptk 8 toodud meetmeid seoses tööde ajastamisega, laevade liikumisega jne). Seega keskkonnaloale seatakse vastavad nõuded lähtuvalt KSH aruande ptk 8 toodule (vt ptk 3.2.1.2).

3.2.1.2 Nõuded vee erikasutuseks

Lähtuvalt taotlusest, käesolevast korraldusest ja Heltermaa sadama KSH aruande ptk-st 8 määratakse keskkonnaloale määratakse järgnevad nõuded ja tingimused (VeeS § 193 lg 1 p 6, 8, 9 ja 12 ja KeÜS § 53 lg 1 p 6):

Süvendamise nõuded (tabel V10)

1. Peatada süvendustööd merel, kui tuule kiirus ületab 10 m/s.
2. Süvendustööd tuleb viia läbi väljaspool kevadperioodi ehk vältida tuleb töid aprillis, mais ja juunis, kus tegevus võib mõjutada kalade kudemist. Süvendamist aprillikuus lubada järgmistel tingimustel: Vee erikasutusega seotud tööde ajal alates 01. aprillist tuleb igapäevaselt mõõta veetemperatuuri. Temperatuuri tõusmisel +6°C-ni tuleb süvendustööd koheselt peatada. Seega aprilli alguses on süvendustööd lubatud, kui vee temperatuur on alla 6°C.
3. Kui alustatakse süvendamisega enne lindude pesitsusperioodi algust märtsi alguses võib tegevust jätkata ka pesitsusperioodil (arvestama peab kalastikuga seotud piirangutega). Sellisel juhul ei ole tõenäoline tööde mõjualas lindude pesitsemine ning oluline keskkonnamõju linnustikule puudub. Kaadamine kaadamisalale lindude pesitsusperioodil lubatav ei ole. Seega süvendamisel tekkiv materjal tuleb pesitsusperioodil toimuva süvendamise korral kasutada kas kaide/muulide ehitusmaterjalina või hoiustada maismaal.

Kaadamise nõuded (tabel V11)

1. Kadamistööd on keelatud 1. aprillist kuni 31 juulini.
2. Kaadamist tuleb teostada süstemaatiliselt - kaadamisala jagada ruutudeks ja pidada arvestust kaadatava pinnase mahu kohta. Süstemaatilisuse tagamiseks tuleb eraldada kaadamisalal konkreetsele töövõtjale konkreetne kaadamispiirkond (ca 300*300 m) konkreetse kaadamistöö tegemiseks. Enne ja pärast kaadamistöid tuleb viia töövõtjale määratud kaadamispiirkonnas läbi batümeetiline seire.
3. Heljumi leviku lokaliseerimiseks kaadamisala piiresse, tuleb kaadata võimalikult tuulevaikse ilmaga. Tuule kiiruse juures kuni 3m/s tuleb kaadamise punkt valida võimalikul kaadamisruudu keskel. Kui tuule kiirus on kuni 5 m/s, tuleb kirde- ja kagutuule korral kaadamispunkt valida ca 200 m rohkem lõunas ning edela- ja loodetuulte korral ca 200 m põhja pool. Kaadamine on keelatud, kui tuule kiirus on üle 5 m/s.
4. Kuna veelindude poolne intensiivne mereala ja laidude ümbruse kasutus kestab pikemal perioodil (u aprillist- augustini), siis tuleb kaadamisel kaadamisalale pargase sõidukoridor hoida maksimaalselt kattuvana Rohuküla–Heltermaa laevateega (millel esineva laevaliiklusega on piirkonna linnustik kohanenud). Vältida pargase sattumist laidude lähipiirkonda. Linnuparvede esinemisel hoida pargase sõidukiirus madal.

Tahkete ainete paigutamise nõuded (tabel V11)

Kui alustatakse tahkete ainete paigutamisega enne lindude pesitsusperioodi algust märtsi alguses võib ehitustegevust jätkata ka pesitsusperioodil (1. aprillist kuni 31 juulini). Sellisel juhul ei ole tõenäoline ehitusalade mõjualas lindude pesitsemine ning oluline keskkonnamõju linnustikule puudub.

Vee erikasutusega kaasneva võimaliku negatiivse keskkonnamõju vähendamise meetmed (tabel V16)

1. Süvendamine ja kaadamine planeerida võimalikult lühiajalisena, et minimeerida mõjusid põhjaloomastikule ja kalastikule, mis on oluliseks toiduressursiks ala kasutavatele veelindudele.
2. Vee erikasutuse teostamisel tuleb lähtuda ilmastikuoludest ja ajalistest piirangutest, mis on toodud vastavalt tegevustele tabelis V10 ja V11.

Tööde teostamise tingimused ja nõuded (tabel V16)

Ehitusmaterjalide, jäätmete ja muude tööks vajalike materjalide ladustamiskohad peavad olema sellised, kust on välistatud nende sattumine merre.

Parima võimaliku tehnika kasutamine (tabel V16)

Töödel kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust.

Toimingud avarii korral (tabel V16)

Saasteainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.

Muud asjakohased meetmed (tabel V16)

1. Võimalusel maksimaalselt kasutada süvendatavat materjali, mille omadused on selleks sobilikud, kohapeal sadamaehitiste ja platside ehitusel või ka mujal läheduses asuvatel objektidel ehituseks.
2. Vältida ehitusmaterjalide ladustamist ning ehitustegevust planeeringuala lõunaosasse jäävast sadamevee kanalist lõunasuunas. Meede võimaldab säilitada rannaniidu ja potentsiaalsed kaitsealuste taimeliikide kasvukohad.
3. Vältida mürarikkeid ehitustöid sadama territooriumil öisel ajal.
4. Tegevuse käigus tuleb tagada rannikumere veetaseme seirejaama funktsioneerimine ning seadmete ohutus. Seirejaama vahetus läheduses ehitustööde alustamisest tuleb teavitada Keskkonnaagentuuri.
5. Tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnavalua taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnavalua kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja veeseaduse § 194 lg 2 p 4 õigus tunnistada keskkonnavalua kehtetuks.
5. Loas määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.
7. Keskkonnavalua ei anna õigust ehitamiseks ega ehitise kasutamiseks.

3.2.1.3. Seire nõuded

Lähtuvalt taotlusest, käesolevast korraldusest ja Heltermaa sadama KSH aruande ptk-st 8, võttes aluseks KeHJS § 3³, VeeS § 193 lg 1 p 5 ja KeÜS § 53 lg 1 p 9, seatakse keskkonnavalua seire nõuded (loa tabel V8 ja V16).

Heltermaa sadama KSH aruande lisas „Mereelupaikade ja põhjaelustiku uuring Hiiumaa ja Rohuküla vahelisel merealal kavandataval perspektiivsel kaadamisalal“ on toodud, et uuringud viidi läbi etteantud kaadamisala koordinaatidega piiratud polügoonil. Ala kaadamisalana kasutusele võtmisel võib eeldada lahtise sette levikut sellest polügonist ka väljapoole.

Seega, ala kaadamisalana kasutusele võtmisel on vajalik vähemalt esimese hooaja jooksul läbi viia seire kaadamisalast kuni 1 km raadiuses tuvastamaks võimalikku negatiivset mõju kaadamisala ümbritsevale merepõhjale. Seiratavateks parameetriteks on merepõhja koosluste struktuur ja selle võimalikud muutused.

Keskkonnanaloo raames tehtav seire (proovide võtmine ja nende analüüs) peab vastama (või olema kooskõlas) riikliku keskkonnaseire programmi mereseire alaprogrammis[8] kasutatavatele seiremetoodikatele ja kvaliteedinõuetele.

Proovivõtukohtad ja proovide täpse arvu määrab merepõhjaelustiku ekspert lähtuvalt kasutatud kaadamisruudu asukohast ja kaadamisel valitsenud ilmastikutingimustest. Proovivõtukohtade ja proovide arv peab olema asjakohane, et oleks võimalik teha järeldusi, kas kaamisega kaasnes negatiivset mõju ümbritsevale merepõhjaelustikule ja elupaikadele.

Mere seire tulemused ja aruanne tuleb esitada Keskkonnaametile KOTKAS kaudu 3 kuud peale seire läbiviimist.

Lisaks, enne ja pärast kaadamistööd tuleb töövõtjale määratud kaadamiskohas läbi viia batümeetiline seire. Kolm kuud peale kaamise järgse batümeetilise seire läbiviimist tuleb KOTKAS kaudu esitada kaamise süstemaatilisuse aruanne. Aruanne peab sisaldama kaamise mahtusid, kasutatud piirkonna koordinaate ja batümeetilise seire tulemusi.

3.3. Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, KeÜS § 55, VeeS § 192).

3.4. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu kuulub ettevõttele. Eesti mereala sisemeri on avalik veekogu ja kuulub riigile (VeeS § 23). Kinnistu omanikul on õigus koormata piirneva veekogu põhja (VeeS 214).

3.5 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Hiiumaa Vallavalitsus tõi 08.10.2025 kirjas [9] välja, et ettevõtte planeeritav tegevus on kooskõlas hetkel kehtiva üldplaneeringuga ning Hiiumaa Vallavolikogu 19.07.2025 otsusega nr 257 kehtestatud Heltermaa sadama detailplaneeringuga. Lisaks toodi välja, et Hiiumaa Vallavalitsus on tutvunud esitatud taotluse ning lisatud dokumentidega, kuid taotluses puudub kaadamisala täpsem asukoht, koordinaadid või viide kaadamisala joonisele. Eelnevast tulenevalt

palume täpsustada, millist kaadamisala plaanitakse kasutada.

Keskkonnaamet täpsustas 13.10.2025 kirjas[10], et kaadamisala koordinaadid on toodud taotluse tabelis 4.4.1. Kaadamisala joonis on toodud taotluse lisas 6. Lisaks, taotluses toodud kaadamisala koordinaadid on juba kooskõlas Heltermaa sadama KSH aruandes toodud leevendusmeetmega, st et on jäetud 500 m laiune puhver liivamadalatega.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad loa omajale õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima *VeelS* ja selle alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „[Loa omaja meelespea](#)“.

[1] Heltermaa sadama KSH aruanne tunnistati nõuetele vastavaks Heltermaa sadama detailplaneeringu kehtestamisel Hiiumaa Vallavolikogu 19.07.2025 otsusega nr 257 „Heltermaa sadama detailplaneeringu kehtestamine“. Kättesaadav: <https://atp.amphora.ee/hiiumaavv/index.aspx?itm=382967&o=914&u=-1&o2=13214&hdr=hp&tbs=all>.

[2] LKS § 38 lg 5 p 2.

[3] Registreeritud KOTKAS 06.10.2025 numbriga DM-133065-10.

[4] Osauhing Corson. 2024. „PÄRNU SADAMA HOOLDUSSÜVENDUSTE KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ARUANNE“. Töö nr 1615. Heaks kiidetud Keskkonnaameti 17.12.2024 kirjaga nr 6-3/24/12881-7.

[5] VMK materjalid kättesaadavad: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#meetmeprogrammi-doku>.

[6] Veemajanduskavade info on kättesaadav <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027>.

[7] Eesti merestrategia meetmekava kinnitati 22.02.2023 keskkonnaministri käskkirjaga nr 16-7/23/5. Eesti merestrategia materjalid kättesaadavad: <https://kliimaministeerium.ee/keskkonnakasutus/merestrategia#iii-etapp-mereala-m> (17.09.2025).

[8] Keskkonnaagentuur, 2019. LISA 5. Riikliku keskkonnaseire programmi mereseire allprogramm. Kättesaadav: [lisa_5._mereseire_allprogramm.docx](#).

[9] Registreeritud KOTKAS 09.10.2025 numbriga DM-133065-11.

[10] Registreeritud KOTKAS 13.10.2025 numbriga DM-133065-12.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Emma Krikova
juhtivspetsialist
veeosakond